

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

ПРАКТИЧНА НАСТАВА

IV година

ХЕМИСКО-ТЕХНОЛОШКА СТРУКА
Прехранбен техничар

Скопје, 2008 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ПРАКТИЧНА НАСТАВА

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: прехранбен техничар

1.2.2. Струка: хемиско-технолошка

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Практична обука

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Четврта

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 6 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 198 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Задолжителен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по *ипрактична настава* ученикот ќе се здобие со знаења и вештини и ќе се оспособува:

- да користи лабораториски прибор, инструменти, апарати и хемикалии потребни за анализа на прехранбените производи;
- да применува соодветни методи за определување на одделни компоненти при испитување на прехранбени производи;
- да учествува во процесот на преработка на месо и млеко;
- да го следи технолошкиот процес на производство на месни и млечни производи;
- да интервенира при евентуални грешки во текот на производството на прехранбени производи;
- да стекнува особини на педантност, прецизност, претпазливост и економичност во работењето;
- да развива навики за лична заштита и заштита на околината.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на целите од оваа програма потребни се претходни знаења од наставните предмети: хемија од I и II година, аналитичка хемија од II и III година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Подрачје: АНАЛИЗА НА ХРАНА (132 часа)/ 4 часа неделно

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1.ЛАБОРАТОРИЈА ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА ЖИВОТНИ ПРОДУКТИ	4	<i>Ученикои:</i> - да ги препознава апаратите и инструментите во лабораторија за техничка анализа; - да зема средна проба на супстанции во цврста и во течна агрегатна состојба; - да определува загуба на маса, влага и испарливи материи.	<i>Демонстрирање на:</i> - апарати и инструменти во лабораторија за техничка анализа; - пополнување на лабораториски дневник. <i>Лабораториски вежби:</i> - земање на средна проба; - мерење на загуба на маса. Решавање на задачи од раствори. - Пополнување лабораториски дневник.	Прехранбена технологија Анализа на храна

<p>2. АНАЛИЗА НА ПОЛУТАНТИТЕ</p>	<p>16</p>	<p>- Да ги набројува полутантите кои ја загадуваат храната;</p> <p>- да ги применува методите за определување на определен вид полутанти во храната.</p>	<p>Лабораториски вежби</p> <p><i>Анализа на прехранбен производ</i></p> <p><i>Определување на:</i></p> <p>- адитиви (бои, аполи, конзерванси);</p> <p>- тешки метали (Pb, Cd, As, Cu, Zn, Fe, Mn).</p> <p><i>Организирање посејна на шест лаборатории за испитување на:</i></p> <p>-пестициди (органохлорни и органофосфорни соединенија);</p> <p>-микотоксини, антибиотици;</p> <p>- радионуклиди.</p>	<p>Прехранбена технологија</p> <p>Анализа на храна</p>
<p>3. ИСПИТУВАЊЕ НА ВОДАТА</p>	<p>18</p>	<p>- Да ги набројува физичко-хемиските показатели кои укажуваат на квалитетот на водата и најчестите загадувачи;</p> <p>- да врши испитување на одделна компонента во водата;</p>	<p><i>Демонстрирање на табела со:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • преглед на компонентите кои се определуваат при анализа на водата; • теоретски вредности за тврдоста на водата 	<p>Прехранбена технологија</p> <p>Анализа на храна</p>

		<p>- да зема правилно проба за анализа;</p> <p>-да подготвува лабораториски прибор и потребни хемикалии за анализа;</p> <p>- да врши анализа на водата;</p> <p>- да претставува со хемиска равенка хемиски реакции при определена метода;</p> <p>- да го пресметува и претставува резултатот во соодветна величина и барана единица.</p>	<p>Лабораториски вежби</p> <p>Анализа на вода:</p> <p>-испитување на органолептички својства на водата;</p> <p>- земање проба, подготовка на прибор, определување на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • рН; • хлориди, сулфати • потрошувачка на перманганат; • тврдост - вкупна и карбонатна. <p>- Појолнување на лабораториски дневник.</p>	
3. ИСПИТУВАЊЕ НА МАСТИТЕ И МАСЛАТА	14	<p>- Да определува растворувач на маст или масло соодветно на составот на пробата;</p> <p>- да ги определува основните компоненти при анализа на масти и масла;</p> <p>- да применува соодветна</p>	<p>Демонстрирање на:</p> <p>- принцип на работа на Сохлетов апарат.</p> <p>Лабораториски вежби:</p> <p>испитување на растворливост на масти и масла во различни растворувачи.</p>	<p>Прехранбена технологија</p> <p>Анализа на храна</p>

		<p>метода за определување на одделни компоненти при анализата на масти и масла;</p> <p>- да ги претставува резултатите во соодветна величина и единица.</p>	<p>Анализа на мас̄ти или масла.</p> <p>Определување на: киселински број, естерски број, пероксиден број, сапунификационен број. прекршување на светлина со рефрактометар.</p> <p>С̄оредување на експериментално добиените резултати со теоретските вредности.</p>	
4. ИСПИТУВАЊЕ НА МЛЕКОТО И МЛЕЧНИТЕ ПРОИЗВОДИ	18	<p>- Да врши органолептичко испитување на млекото и млечните производи;</p> <p>- да определува основни компоненти при хемиска анализа на млекото и млечните производи;</p> <p>- да го согледува влијанието на одделната компонента во</p>	<p>Демонстрирање на:</p> <p>- табели со теоретски вредности на одделни компоненти во составот на млекото и млечните производи;</p> <p>- табели со Македонско дозволени концентрации (МДК).</p>	<p>Прехранбена технологија</p> <p>Анализа на храна</p>

		<p>квалитетот на производот;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да применува соодветна метода за определување на конкретна компонента; - да го поврзува составот на млекото или неговиот производ со употребената метода на испитување; - да ги споредува добиените резултати со податоците од табелата за МДК. 	<p>Лабораториски вежби</p> <p><i>Анализа на млеко̄то и млечнӣе̄ производи:</i></p> <p>определување на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - специфична маса со лактодензиметар; - киселински степен (SH); <p><i>и/или:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - додадена вода; - густина и масти; - минерални материи; - витамини; - млечен шеќер. 	
5. ИСПИТУВАЊЕ НА МЕСОТО И ПРОИЗВОДИТЕ ОД МЕСО	18	<ul style="list-style-type: none"> - Да врши органолептичко испитување на месото и производите од месо; - да определува основни компоненти при хемиска анализа на месото и производите од месо; 	<p>Лабораториски вежби</p> <p><i>Анализа на месо и производи од месо:</i></p> <p>одредување на :</p> <ul style="list-style-type: none"> - вода во месото; - пепел и свежина на месото; - масти во месото; 	

		<p>- да го согледува влијанието на одделната компонента во квалитетот на производот;</p> <p>- да применува соодветна метода за определување на конкретна компонента;</p> <p>- да ги споредува добиените резултати со податоците од табелата за МДК.</p>	<p>- белковини во месото;</p> <p>- присуство на конзерванси и бои во производите од месо.</p> <p>- Користење на табели со Македонски дозволени концентрации (МДК).</p>	
6. ИСПИТУВАЊЕ НА БРАШНОТО И ПРОИЗВОДИТЕ ОД БРАШНО	18	<p>- Да врши органолептичко испитување на брашното и производите од брашно;</p> <p>- да препознава органолептички својства на здраво и на расипано брашно;</p> <p>- да ги определува основните компонентите при хемиска анализа на брашното или негов производ;</p> <p>- да го согледува влијанието на одделната компонента во квалитетот на брашното или производот;</p> <p>- да применува соодветна</p>	<p>Демонстрирање на:</p> <p>- табели со типови на брашно и нивниот состав;</p> <p>- табела со компоненти кои се испитуваат при хемиска анализа на брашното.</p> <p>Лабораториски вежби:</p> <p>определување на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • влажен глутен; • пепел; • влага; <p><i>и/или:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - минетални материи; 	<p>Прехранбена технологија</p> <p>Анализа на храна</p>

		<p>метода за определување на конкретна компонента;</p> <p>- да ги споредува добиените резултати со податоците од табелата за МДК.</p>	<p>- азотни материи;</p> <p>- целулоза.</p> <p>- Користење на табели со Македонски дозволени концентрации (МДК).</p>	
<p>7. АНАЛИЗА НА ОВОШЈЕТО И ЗЕЛЕНЧУКОТ И НИВНИТЕ ПРОИЗВОДИ</p>	18	<p>- Да го споредува составот на свежото овошје и зеленчукот и составот на нивните производи;</p> <p>- да приготвува шеќерен и инвертен раствор;</p> <p>- да ги определува основните компоненти при хемиска анализа на овошјето и зеленчукот и нивните производи;</p> <p>- да применува соодветна метода при определување на конкретна компонента при анализа на овошјето, зеленчукот или нивните производи;</p> <p>- да претставува резултати во барани величини и</p>	<p><i>Лабораториски вежби:</i></p> <p>- приготвување на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • шеќерен раствор; • инвертен раствор. <p>- Определување на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аскорбинска киселина; • инвертен шеќер; • вкупни киселини. <p>- Користење на табели со Македонски дозволени концентрации (МДК)</p>	<p>Прехранбена технологија</p> <p>Анализа на храна</p>

		<p>единици.</p> <p>- да ги споредува добиените резултати со податоците од табелата за МДК.</p>		
<p>8. ИСПИТУВАЊЕ НА АЛКОХОЛНИТЕ ПИЈАЛАЦИ</p>	8	<p>- Да испитува основни компоненти при хемиска анализа на пијалакот;</p> <p>- да зема правилно проба;</p> <p>- да подготвува лабораториски прибор и потребни хемикалии за анализа;</p> <p>- да користи методи за испитување на одделни компоненти на пивото и виното;</p> <p>- да врши анализа на вино и пиво;</p> <p>- да ги претставува резултатите во соодветна величина и единица.</p>	<p>Лабораториски вежби</p> <p><i>Анализа на ѝиво:</i></p> <p>определување на: алкохол и екстракт;</p> <p><i>Анализа на вино:</i></p> <p>определување на: вкупни киселини (ВК) и испарливи киселини (ИК);</p> <p><i>Појолнување</i> на лабораториски дневник.</p>	<p>Прехранбена технологија</p> <p>Анализа на храна</p>

Подрачје II: Прехранбена технологија (66 часа)/ 2 часа неделно

Тематски целини	Бр. на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација Ммгу тематските целини и меѓу предметите
1. КОЛЕЊЕ НА ЖИВОТНИ	6	<p><i>Ученикој:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -да ги идентификува работните места во кланиците; -да реагира на опасностите кои можат да настанат во текот на колењето на животните; -да учествува при дерењето и расекувањето на труповите. 	<ul style="list-style-type: none"> -Распоредување на учениците во одделенијата на кланицата; -давање инструкции за работа; -укажување на опасностите кои можат да настанат во текот на производствениот процес; -водење, следење и укажување на грешките во работата на ученикот; -прегледување на дневници за практичната настава. 	Прехранбена технологија

<p>2.ТЕХНОЛОГИЈА НА ПЕРЕРАБОТКА НА МЕСОТО И МЕСНИТЕ ПРОИЗВОДИ</p>	<p>20</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги идентификува работните места во погоните за конзервирање на месото; - да избира суровини за смрзнување на месото; - да ја следи технолошката постапка на смрзнување на месото; - да ги чита и евидентира резултатите од мерењето на температурата при смрзнувањето; - да ги анализира добиените резултати; - да ја контролира работата на ладилниците; - да ги одредува условите за чување и транспорт на оладеното и смрзнатото месо; - да пакува месо и месни производи; - да избира суровини за производство на сувомеснатите производи; - да подготвува средства за саламурење; - да врши саламурење на месото; - да ја следи работата на фракционен генератор 	<ul style="list-style-type: none"> -Распоредување на учениците во погоните за конзервирање; - давање инструкции; - укажување на опасностите кои можат да настанат во текот на производствениот процес; - водење и следење на работата на ученикот; - укажување на грешките и недостатоците во работењето на ученикот; - прегледување на дневниците за практичната настава. 	<p>Прехранбена технологија</p> <p>Анализа на храна</p>
--	-----------	---	--	--

		<p>флуидизатор;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ја следи технолошката постапка за сушење на месото; - да ги чита и евидентира резултатите од мерењето на температурата и релативната влажност на сушењето; - да изведува органолептичко оценување на сувомеснатите производи; - да пакува сувомеснати производи; - да подготвува суровини за производство на колбаси; - да ја следи работата на линијата за производство на колбасите; - да изведува органолептичко оценување на колбасите; - да пакува колбаси. 		
--	--	--	--	--

<p>3. ПРОИЗВОДСТВО НА ЖИВОТИНСКА МАСТ</p>	<p>6</p>	<p>-Да подготвува суровини за производство на животинска маст;</p> <p>-да го следи топењето на салото;</p> <p>- да ја следи постапката за добивање на животинска маст;</p> <p>- да препознава штетни промени кај животинската маст - органилептички.</p>	<p>Распоредување на учениците во погоните за конзервирање;</p> <p>-давање инструкции;</p> <p>-укажување на опасностите кои можат да настанат во текот на производствениот процес;</p> <p>-водење и следење на работата на ученикот;</p> <p>-дискусија во врска со грешките и недостатоците во работењето на ученикот;</p> <p>-прегледување на дневниците за практичната настава.</p>	<p>Прехранбена технологија</p>
--	----------	--	--	--------------------------------

<p>4. МЛЕКО И ТЕХНОЛОГИЈА НА МЛЕКОТО</p>	<p>8</p>	<p>- Да ги идентификува работните места во млекарницата; -да го одредува хемискиот состав на млекото од разни видови животни; -да ја следи работата на пастеризаторот и стерилизаторот; -да ја следи температурата и времето за време на пастеризацијата и стерилизација; -да ја следи работата на машината за пакување на пастеризирано и стерилизирано млеко.</p>	<p>- Распоредување на учениците во млекарницата; -давање инструкции; -укажување на опасностите кои можат да настанат во текот на производствениот процес; -водење и следење на работата на ученикот; -дискусија за грешките и недостатоците во работењето на ученикот; -прегледување на дневниците за практичната настава.</p>	<p>Анализа на храна Прехранбена технологија</p>
<p>5. ТЕХНОЛОГИЈА НА МЛЕЧНИ ПРОИЗВОДИ</p>	<p>26</p>	<p>-Да разликува одредени видови на сирење; -да подготвува суровини за производство на сирење; -да ја следи подготовката на млекото за производство на сирењето; -да го следи потсирувањето на млекото и обработката на сирерината; -да учествува во работата на</p>	<p>-Распоредување на учениците во соодветните погони; -давање инструкции; -укажување на опасностите кои можат да настанат во текот на производствениот процес;</p>	<p>Прехранбена технологија Анализа на храна</p>

	<p>калапење, пресување и солење на сирењето;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да учествува во складирање на сирењето; - да ги идентификува недостатоците кај сирењето; - да презема мерки за спречување на истите; - да ја следи технологијата за производство на бело меко сирење, кашкавал и топено сирење; - да реагира на неправилностите при производството на бело меко сирење, кашкавал и бело меко сирење; - да врши правилно складирање на кашкавалот и топеното сирење; - да препознава недостатоци и грешки кај топените сирења; - да го следи процесот на производство на павлаката и путерот; - да избира и подготвува амбалажа за полнење на павлаката; 	<ul style="list-style-type: none"> - водење и следење на работата на ученикот; - дискусија за грешките и недостатоците во работењето на ученикот; - прегледување на дневниците за практичната настава. 	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> -да ги препознава недостатоците на путерот; - да подготвува суровини за производство на млечно-кисели производи; - да ја следи технолошката постапка за добивање на млечно-кисели производи; - да пакува млечно-киселите производи; - да подготвува суровини за производство на сладолед; -да ги следи технолошките постапки за добивање на сладолед; - да учествува во технолошките операции за формирање и пакување. 		
--	--	--	--	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Наставата од предметот се организира врз основа на принципите на активната настава. Се користи комбинација од различни форми и методи. Погодни методи за наставата по практична настава се: лабораториски вежби, демонстрација од наставникот или учениците (експеримент, илустративен материјал, видеоснимка), посета на специјализирана лабораторија за анализа и погони за производство на прехранбени производи, дискусија и слично. Практичната настава треба да биде во содржинска и временска корелација со теоретската настава од соодветните наставни предмети.

Активности на ученикот: планира, подготвува, склопува апаратура, користи лабораториски прибор, набљудува, реализира, мери, пресметува, претставува на определен начин, во соодветна мерна единица и величина, се интересира, прашува, открива односи и законитости, проверува, дискутира, применува и др.

Активности на наставникот: планира, подготвува, поставува проблем, објаснува, дава инструкции, демонстрира, поставува прашања, организира работа, координира, надгледува, помага, следи, оценува и воспоставува позитивна педагошка комуникација.

4.3. Организација и реализација на наставата

Процесот на учењето ќе се изведува во технички лабораторија, лаборатории за контрола на квалитетот и производни погони. Првото подрачје е застапено со 144 часа додека второто подрачје со 66 часа годишно. Фондот на часовите даден по одделни теми е ориентационен. Времето и начинот на организација се остава да го определат наставниците кои ја реализираат наставата од одделните подрачја. За реализирање на наставата паралелката се дели во две групи.

4.4. Наставни средства и помагала

За поефикасно постигнување на целите се користат:

- видеоматеријали - готови или преснимувани, фолии, компјутерски програми, ЦД и ДВД материјали;
- лабораториски прибор, и хемикалии, апарати и инструменти. Количеството на хемикалиите и лабораторискиот прибор треба да биде соодветно на бројот на учениците и барањата во графата „*Дидактички насоки*“;
- илустративни материјали: цртежи, слики, табели, шеми и сл. (готови или изработени од учениците и наставникот).

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на учениците ќе се врши континуирано во текот на целата учебна година врз основа на оспособеноста на учениците според барањата на програмата, усвоеноста на знаењата, вештините и умеењата и практично покажаните резултати. Вреднувањето ќе се врши со различни постапки, форми и инструменти. Оценката од предметот е резултат на оценките од одделните подрачја во програмата и во оценката подеднакво партиципираат наведените подрачја. Оценувањето се врши согласно законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Покрај условите пропишани со Законот за средно образование, наставникот треба да ги поседува следниве персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е физички и психички здрав, да ги применува литературниот јазик и писмо на кои се изведува наставата, да ја сака педагошката работа, да е добар организатор, креативен и подготвен за примена на иновациите во воспитно - образовната работа.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по практична настава ја реализираат кадри со завршени студии по:

за првојто подрачје - Анализа на храна:

- хемија, наставна насока ;
  - хемија, останати насоки;
  - технологија (органиска насока- биотехнологија; прехранбено-биотехнолоско инженерство; биотехнологија; прехранбена технологија);
- со стекната педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

за второјто подрачје - Прехранбена технологија:

- технологија (органиска насока- биотехнологија; прехранбено-биотехнолоско инженерство; биотехнологија; прехранбена технологија);
- со стекната педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.2.1. Стандард за стручен соработник: хемиско-технолошки техничар и прехранбен техничар.

Забелешка: Часовите за теоретската настава од соодветните подрачја во програмата и соодветниот сегмент од практичната настава, пожелно е да ги реализира истиот професор.

6.3. Стандард за простор и опрема

Наставата по практична настава се реализира во лаборатории, опремени според Нормативот за простор и опрема за образовниот профил прехранбен техничар од хемиско-технолошката струка, како и во погони за производство на прехранбени производи.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: март 2008 година

7.2. Состав на работната група:

1. спец. Ардијана Исахи-Палоши, советник во Центарот за стручно образование и обука - Скопје
2. Гордана Донева - Атанасоска, советник, БРО - Скопје
3. д-р Мира Трпковска, ПМФ, Институт по хемија - Скопје
4. Татјана Митевска, наставник, СОУ „Киро Бурназ” -Куманово
5. Јован Саботковски, инж., „Еуромилк” - Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

8.1. Датум на започнување: 1.09.2008 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *џ***пракџична наставна** ја одобри министерот за образование и наука со решение бр. . 07-4338/1 од 03.06.2008 година.

